

Ammatillisen koulutuksen reformi

Mirja Hannula 20.4.2016

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi

- hallitusohjelman kirjaukset

Vahvistetaan ammatillisen koulutuksen yhteiskunnallista merkitystä. Uudistetaan koulutuksen rahoitusta ja rakenteita jatko-opintokelpoisuus säilyttäen. Huolehditaan alueellisesti kattavasta koulutuksesta sekä tiivistetään koulutuksen ja työelämän välistä vuorovaikutusta. Poistetaan koulutuksen päällekkäisyyksiä.

- Poistetaan nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen raja-aidat ja kootaan koulutustarjonta, rahoitus ja ohjaus yhtenäiseksi kokonaisuudeksi opetus- ja kulttuuriministeriön alle.
- Tehdään ammatillisen koulutuksen rahoitus- ja ohjausjärjestelmästä yhtenäinen kokonaisuus.
- Kannustetaan koulutuksen järjestäjiä toiminnan tehostamiseen.
- Lisätään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista. Uudistetaan oppisopimuskoulutusta työnantajille aiheutuvaa hallinnollista ja taloudellista taakkaa keventämällä.

Kärkihankkeen tavoite

Uudistetaan ammatillinen koulutus osaamisperusteiseksi ja asiakaslähtöiseksi kokonaisuudeksi ja tehostetaan sitä.

Lisätään työpaikalla tapahtuu oppimista ja yksilöllisiä opintopolkuja.

Puretaan sääntelyä ja päällekkäisyyksiä.

Tavoitellaan 190 miljoonan säästöjä vuodesta 2017 lukien + takuukorostusten poistuminen (59 milj. v. 2016) + oppisopimuksen hankeavustukset (18,7 milj.)

➤ **kokonaissäästö yhteensä 275 miljoonaa**

Toimenpiteet

- Toimenpide 1: Uudistetaan toisen asteen ammatillista koulutusta vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeita
  - tutkintorakenne
  - koulutuksen järjestäjäverkon kehittämisohjelma
  - koulutusprosessit asiakaslähtöisiksi
- Toimenpide 2: Tehdään ammatillisen koulutuksen rahoitus- ja ohjausjärjestelmästä yhtenäinen kokonaisuus
  - ohjaus- ja rahoitusjärjestelmä

Kolme keskeistä kysymystä

Yksi laki nykyisen kahden lain sijaan, mm.
millainen on tulevaisuuden näyttötutkintojärjestelmä?

Järjestäjärakenteen uudistus –
millainen järjestäjaverkko vastaa eri toimialojen tarpeisiin?

Työpaikalla tapahtuvan oppimisen laajentaminen –
millaisia edellytyksiä eri toimialoilla ja yrityksissä on laajentaa työpaikalla tapahtuvaa oppimista?

EK:n viestit ammatillisen koulutuksen reformin jatkovalmisteluun

EK:n ehdotuksia jatkovalmisteluun (1/2)

Koulutuksen järjestämisen lähtökohdat

- Ammatillista koulutusta ei itsehallintoalueiden tehtäviin. Koulutus perustuu myös jatkossa OKM:n järjestämislupaan ja rahoitus maksetaan suoraan valtiolta koulutuksen järjestäjälle
- Elinkeinoelämän edustuksen lisäämiseksi koulutuksen järjestäjien hallituksissa ammatillisen koulutuksen järjestämismuodoksi osakeyhtiö tai muu yksityisoikeudellinen muoto.

Järjestäjäverkkotarkastelu

- Ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkkotarkastelu tehdään eri toimialojen tarpeiden lähtökohdista. Järjestäjäverkkotarkastelu ei voi olla maakunnallinen, vaan tarkastelunäkökulma tulee olla valtakunnallinen.
- Koulutuksen järjestäjien, myös monialaisten järjestäjien, profiloituminen työelämän tarpeiden lähtökohdista tai koulutustehtävän mukaisesti.
- Jokaiselle elinkeinoelämän strategisesti merkittävälle alalle määritellään koulutuksen kehittämisestä vastaava/t koulutuksen järjestäjä/t, joilla on valtakunnallinen alan koulutuksen kehittämisen koordinaatiovastuu (*esim. prosessiteollisuuden eri osaamisalat, rakennusala, ilmaliikenne jne.*)

EK:n ehdotuksia jatkovalmisteluun (2/2)

Rahoitusmalli

- Järjestämis- ja rahoitusmallin tulee tukea koulutustarjonnan joustavaa kohdentamista yritysten tarpeista (esim. tutkinnon osaan tähtäävä oppisopimus)
- Rahoitusmallin tulee tukea tutkinnon suorittamista osissa ja joustavia siirtymiä oppisopimukseen (ns. 2+1 tai x+ y mallit)
- Rahoitusmallin tunnistettava eri toimialojen tarpeisiin vastaaminen (ns. kalliit alat)
- Asetetaan ammatillisen koulutuksen rahoitusmallissa työllistymisen painoarvoksi vähintään 10 %.

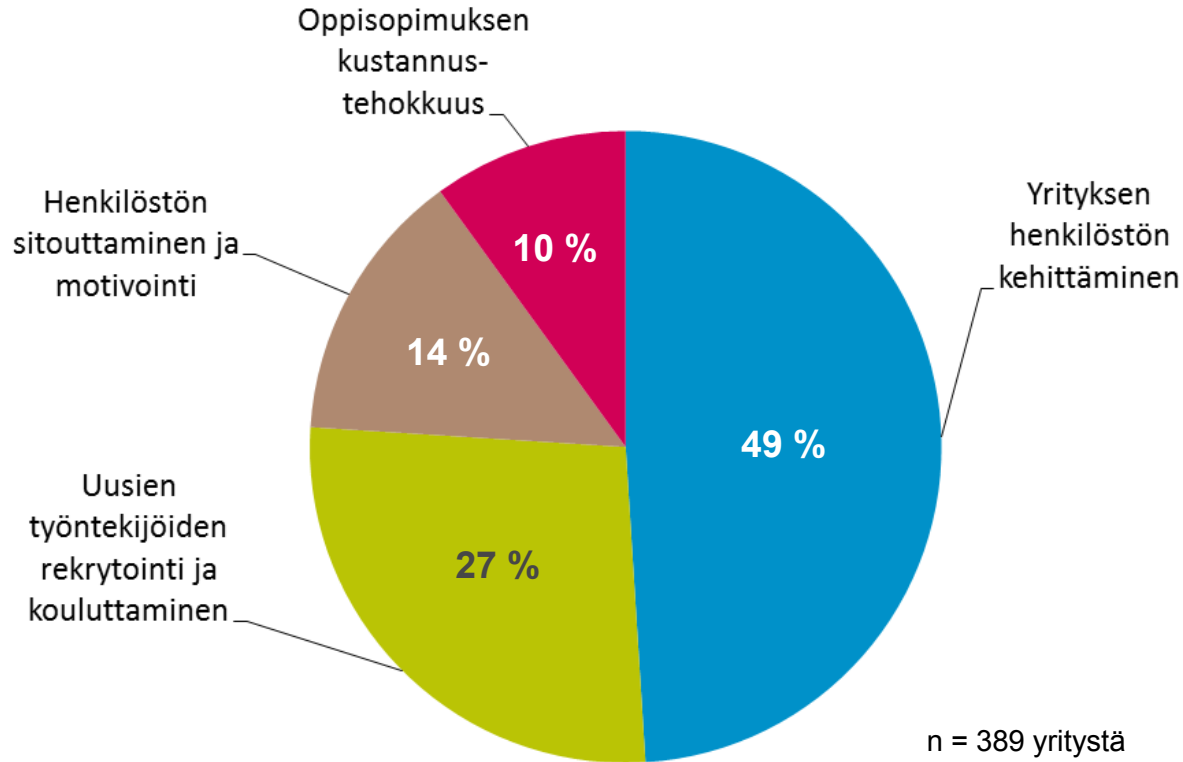
Oppisopimus ja koulutusopimus

- Rakennetaan oppisopimukseen yhden luukun periaatteella toimiva digitaalinen sähköisen asioinnin palvelu
- Mahdollistetaan henkilöstöpalveluyritysten osallistuminen oppisopimukseen
- Pk-yrityksille ”skillsbroker” / uudet toimijat ja toimintamallit mm. uudistetaan koulutuksen järjestäjien toimintamallit asiakaslähtöisiksi
- Oppisopimuksen lisäksi tarvitaan ei-työsopimussuhteinen koulutusopimus

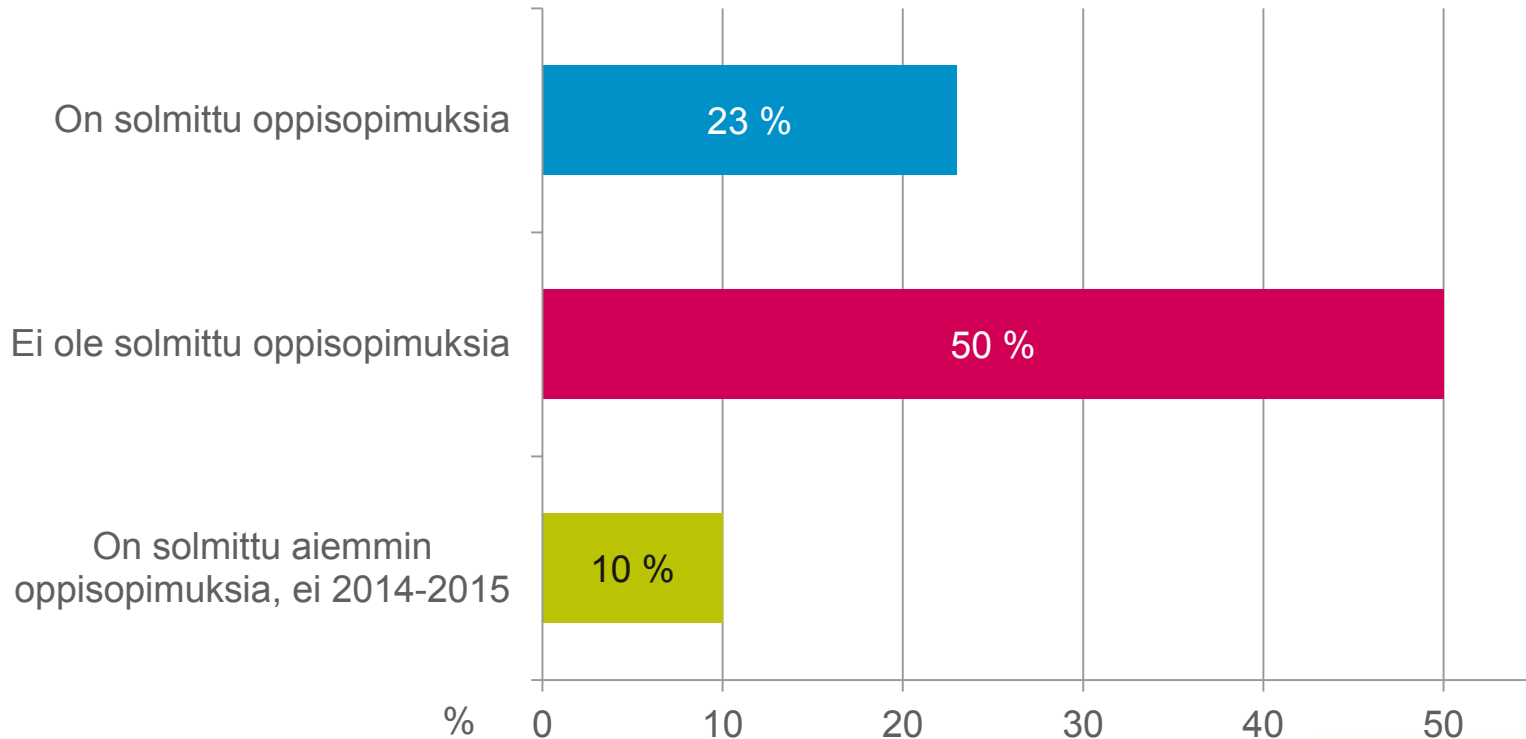

EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu: oppisopimuksen käyttö yrityksissä

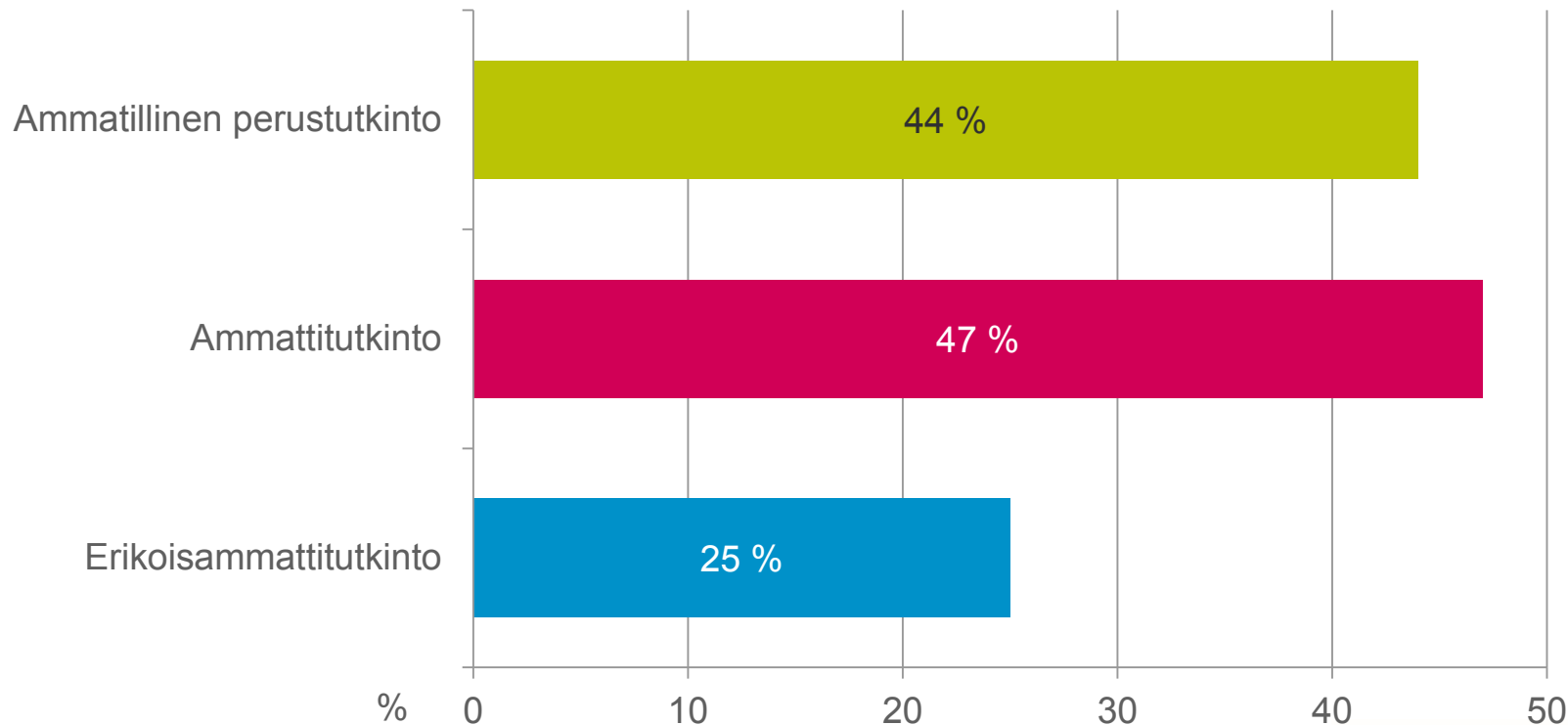
Tärkeimmät oppisopimuksen käytön syyt yrityksissä

Joka neljäs yritys solmi oppisopimuksia vuosina 2014–2015

Puolet oppisopimuksista tähtäsi ammattitutkinnon suorittamiseen vuosina 2014–2015

Merkittävimmät oppisopimuksen käytön esteet yrityksissä

Kiire ja resurssipula

- Oppisopimukseen liittyvän hallinnon byrokraattisuus ja monimutkaisuus
- Yrityksellä ei tarvittavia resursseja oppisopimusopiskelijan ohjaamiseen

Lainsäädännölliset rajoitteet ja esteet

- 2L 5§: Työnantajan velvollisuus tarjota työtä osa-aikaisille työntekijöille
- 6L 6§: Työntekijän takaisin ottaminen
- 5L 2§: Lomauttamisen perusteet

Rekrytointivaikkeudet

- Hakija ei osaamiseltaan tai henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan vastaa yrityksen tarpeita
- Avoimeen oppisopimuspaikkaan ei hakijoita, syynä esim. yrityksen tunnettuus tai sijainti

Soveltumattomuus yrityksen tarpeisiin

- Vaativiin työtehtäviin tarvitaan kokeneita ammattilaisia
- Työ yrityksessä vaativaa asiantuntijatyötä, henkilöstö korkeakoulutettua

Yritysten näkemyksiä oppisopimuksen kehittämistarpeista

Työnantajan hallinnollisen taakan keventäminen

- Hallinnollisten käytäntöjen yhdenmukaistaminen ja yksinkertaistaminen
- Asiointiprosessien digitalisoiminen yhden luukun palveluperiaatteella

Työnantajan taloudellisen taakan keventäminen

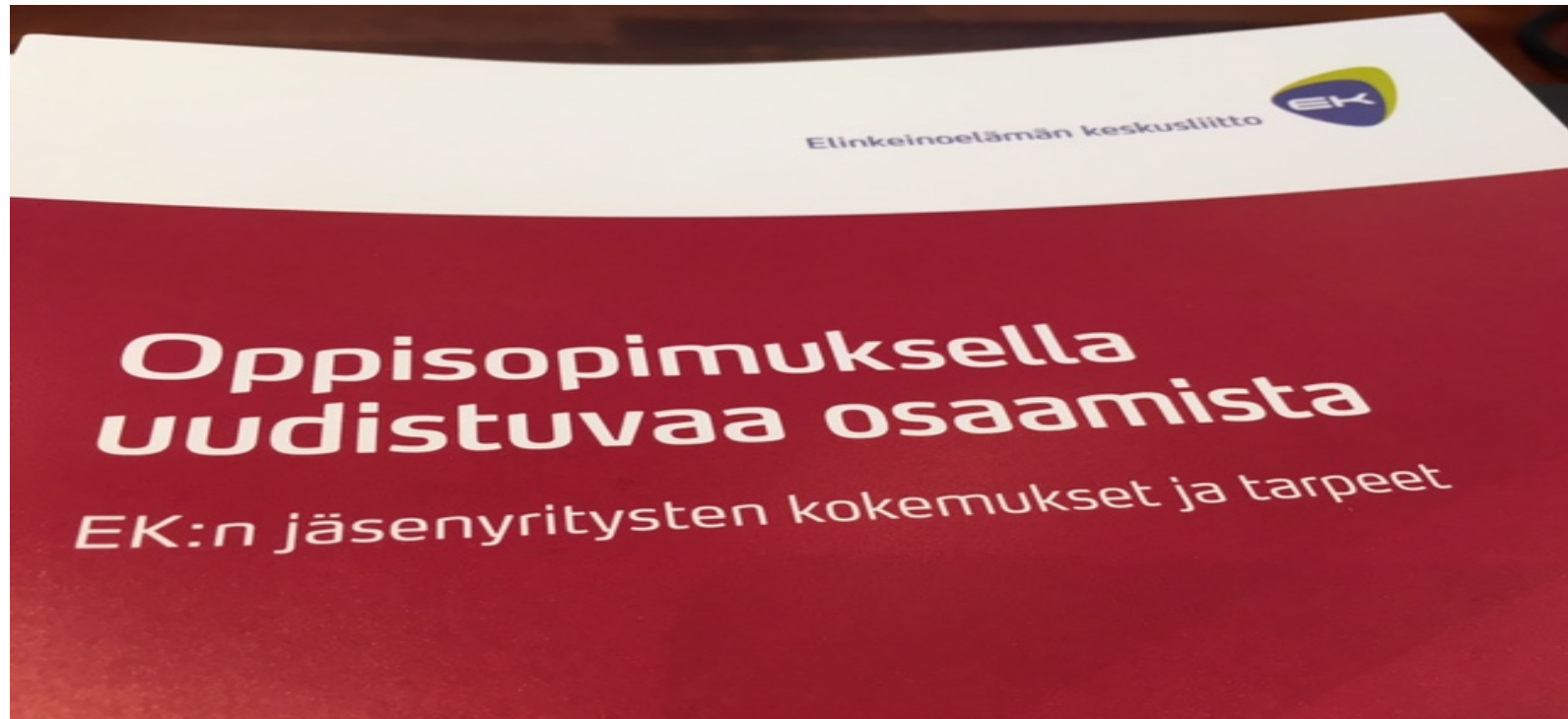
- Oppisopimusta tulee joko tukea yhteiskunnan taholta taloudellisesti voimakkaammin tai oppisopimusopiskelijalle tulee voida maksaa osaamiseen perustuvaa palkkaa
- Koskee erityisesti vailla perusasteen tutkintoa olevia nuoria, joilla ei alan työkokemusta

Ohjausresurssien vahvistaminen

- Opettajat jalkautuvat yrityksiin ja toimivat oppisopimusopiskelijan ohjaamisessa työpaikkakouluttajien tukena
- Digitaalisia välineitä hyödynnetään yrityksen ja oppilaitoksen yhteistyössä sekä opiskelijan ohjauksessa

Oppisopimuskoulutuksen monipuolisen käytön edistäminen

- Mahdollisuus suorittaa tutkinnon osa oppisopimuksella (lyhyt kesto)
- Mahdollisuus siirtää joustavasti ammatillisesta peruskoulutuksesta oppisopimukseen (ns.2+1-malli)

http://ek.fi/wp-content/uploads/EK_henkoraportti_2016_nettil_sivuittain.pdf

Kiitos!